

Õigusvaldkonna ametid - Austria

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [de](#) on juba tõlgitud.

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Austrias.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Austria föderaalsete justiitsministeeriumi haldusalas töötab praegu **1693 elukutselist kohtunikku (andmed 1. novembri 2012. aasta seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas ülemkohtus).**

Kohtunikke nimetatakse ametisse ka väljaspool õigusemõistmise süsteemi, näiteks halduskohtu (ligikaudu 63 kohtunikku) ja varjupaigakohtu juurde.

Lisaks osalevad teatavate kohtuasjade menetlemises **rahvakohtunikud**, kes töötavad vabatahtlikkuse alusel. Nad on kas kohtukaasistujad või vandekohtunikud kriminaalasjades ning abikohtunikud, kellel on eripädevus majandus-, töö- ja sotsiaalõiguse valdkonna küsimustes.

Ametis on **375 prokuröri (andmed 1. novembri 2012. aasta seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas riigiprokuratuuris) ning 4864 ametnikku ja lepingulist töötajat (andmed 1. novembri 2012. aasta seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas ülemkohtus ja riigiprokuratuuris)**, kes aitavad tagada kohtute ja prokuratuuride nõuetekohast toimimist.

Kinnipidamisasutuses töötab kokku **3631 inimest (andmed 1. novembri 2012. aasta seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas vanglate direktoraadi liikmed). See arv hõlmab 3098 vangivalvurit (sealhulgas 127 isikut, kes vastutavad kinnipeetavate õpetamise eest).**

1. Kohtunikud

Väljaõpe ja ametisse nimetamine

Pärast õigusteaduse õpingute lõpetamist ja kohtuniku ettevalmistusteenistuse raames kohtus läbitud praktikast saavad kohtunikud oma praktilise väljaõppe. Igal aastal nimetatakse umbes 60–80 kohtunikukandidaati. Kohtuniku ettevalmistusteenistus (sealhulgas praktika kohtus) kestab põhimõtteliselt neli aastat ja see toimub ringkonnakohtus (*Bezirksgericht*), maakohtus (*Landesgericht*), prokuratuuris või vanglas, ohvrite kaitse või abistamise keskuses või advokaadibüroos, notaribüroos või föderaalset rahandusministeeriumi esindavas prokuratuuris (*Finanzprokuratur*). Osa väljaõppest võib toimuda ka ülemaakohtus (*Oberlandes*

gericht), ülemkohtus, föderaalsete justiitsministeeriumis, vanglate direktoraadis, kriminaalhoolduskeskuses, usaldusisikute ühenduses või noorsooametis, kodanike õiguste ombudsmani büroos või asjakohases ettevõttes või finantssektoris. Kohtuniku ettevalmistusteenistuse lõpus tuleb teha kohtunikueksam.

Kui kohtunikukandidaat on kohtunikueksami edukalt läbinud, võib ta kandideerida vabale alalisele kohtuniku ametikohale.

Kohtunikud nimetab ametisse liidupresident, kes enamiku ametikohtade puhul on delegeerinud selle ülesande föderaalsete justiitsministrile. Kohtunikuna saab ametisse nimetada ainult Austria kodanikke.

Rahvakohtunikke tuleb eristada elukutselistest kohtunikest. Nad ei vaja õiguslast väljaõpet ja teevad tööd vabatahtlikkuse alusel. Nad võivad olla kas kohtukaasistujad või vandekohtunikud kriminaalmenetlustes või abikohtunikud, kellel on eripädevus töö- ja sotsiaalõiguse valdkonna küsimustes.

Kohtunike ametialane seisund

Elukutselistel kohtunikel on riigiga avalik-õiguslik töösuhe. Lisaks föderaalsetele põhiseadusele on kohtunike teenistuse seadus peamine õiguse allikas kohtunike koolitamisel ja nende ametialase seisundi kindlaksmääramisel. (Selle õiguse allika täielik nimetus on kohtunike ja prokuröride teenistuse seadus (*Richter- und Staatsanwaltschaftsdienstgesetz*), mis sisaldab eelkõige arvukaid sätteid, mida kohaldatakse kohtunike ja prokuröride suhtes ja millega reguleeritakse näiteks ka distsiplinaarmenetlusi ja ametikirjeldusi).

Elukutselised kohtunikud nimetatakse ametisse määramata ajaks ja nad jäävad pensionile selle aasta lõpus, mil neil täitub 65 eluaastat.

Vastavalt föderaalsetele põhiseaduse artiklitele 87 ja 88 tegutsevad kohtunikud sõltumatute riiklike organitena seaduse tõlgendamisel ja kohtuasjade lahendamisel. See sõltumatus on tagatud kohtunike tegevusvabadusega (sisuline sõltumatus) ja nende ametist vabastamise või teisele ametikohale üle viimise keeluga (isiklik sõltumatus). Kohtunike jaoks on siduv üksnes seadus ja nad langetavad otsuseid oma õiguslikest veendumustest lähtuvalt. Samamoodi ei ole nad sõltuvad muude kohtute varasematest otsustest sarnaste juhtumite puhul (pretsedentidest).

Peale olukordade, kus kohtunikud jäävad pensionile pärast seaduses sätestatud vanusesse jõudmist, võib kohtunikke nende tahte vastaselt ametist vabastada või teisele ametikohale üle viia ainult erandlikel asjaoludel ja seaduses sätestatud korras ametliku kohtuotsuse alusel (föderaalsete põhiseaduse artikkel 88).

Kohtunikele põhiseadusega antud eriline seisund on neil ainult kohtuniku ülesandeid täites (kui nad teevad mis tahes kohtutoiminguid vastavalt seadusele või tööjaotuse alusel). Erand on kehtestatud kohtumõistmist käsitlevate küsimuste (kohtusüsteemi toimimise tagamise meetmed) suhtes. Nendes küsimustes on kohtunikud sõltumatud vaid siis, kui nad menetlevad neid asju kolleegiumites või komisjonides (näiteks kohtu tööjaotus ja ettepanekud kohtuametitesse nimetamise kohta). Vastasel korral peavad nad järgima kõrgemalt poolt antud juhiseid. Kohtu kindla tööjaotusega on tagatud, et austatakse põhiseadusega ette nähtud õigust õigussüsteemi kohasele kohtunikule.

Roll ja ülesanded

Kohtunikud teevad otsuseid tsiviil- ja kriminaalasjades. Haldus- ja konstitutsiooniõiguse küsimustes on neil vastavalt halduskontrolli ja põhiseaduslikkuse järelvalve funktsioon.

Õiguslik vastutus

Distsiplinaarkohus. Kohtunik, kes tahtlikult rikub oma ametialaseid kohustusi, peab andma vastust distsiplinaarkohtus, mis on moodustatud ülemkohtu või ülemkohtu juurde ja koosneb eranditult kohtunikest (distsiplinaarkohus on samuti pädev arutama prokuröride kutsealaste käitumisnormide rikkumisi).

Kriminaalkohus. Kohtunik (või prokurör), kes oma ametialaseid kohustusi tahtlikult rikkudes paneb toime ka kuriteo, peab andma vastust kriminaalkohtus (näiteks kui tegemist on ametiseisundi kuritarvitamisega).

Tsiviilkohus. Isik, kes on kannatanud kahju kohtuniku (või prokuröri) ebaseadusliku või tahtliku tegevuse tulemusel, võib sellise kahju hüvitamist nõuda ainult riigilt. Riik võib kohtuniku (või kui see on asjakohane, siis prokuröri) tahtliku tegevuse või raske hooletuse korral esitada tema vastu regressihagi.

2. Prokurörid

Korraldus

Põhimõtteliselt vastab prokuratuuride hierarhiline korraldus kohtukorraldusele.

Igas kohtus, kes on pädev arutama kriminaalasju (s.t kokku 17 kohut), on oma prokuratuur. Peale selle on olemas majanduskuritegudes süüdistuse esitamise keskteenistus, mille pädevus hõlmab kogu Austriat. Iga ülemmaakohtu juures on peaprokuratuur ning ülemkohtu juures asub riigiprokuratuur. Peaprokuratuurid ja riigiprokuratuur töötavad vahetult föderaalsete justiitsministri alluvuses.

Väljaõpe ja ametisse nimetamine

Prokuröride koolitamine toimub sarnaselt elukutseliste kohtunike koolitamisega.

Igaühe, kelle puhul on täidetud kohtunikuna ametisse nimetamise nõuded, võib nimetada ametisse prokurörina.

Sarnaselt kohtunike ametikohtadega tuleb ka vabade alaliste prokuröri ametikohtade täitmiseks korraldada avalik konkurss. Prokuröri on õigus ametisse nimetada liidupresidendil, kuid nagu ka kohtunike puhul, on ta enamiku alaliste prokuröri ametikohtadega seoses delegeerinud selle õiguse föderaalsete justiitsministrile.

Prokuröride ametialane seisund

Prokuratuurid on kohtuorganid, mis on kohtutest eraldiseisvad, kuid ei ole neist **sõltumatud**. Neil on astmeline struktuur ja nad peavad järgima peaprokuratuuride ja föderaalsete justiitsministri juhiseid.

Juhiste andmise õigust reguleerivad täpsed seadusest tulenevad eeskirjad. Peaprokuratuur või föderaalne justiitsminister võib juhiseid anda ainult kirjalikult ja juhiste peavad olema lisatud põhjendused. Lisaks tuleb saadud juhised märkida kriminaalasja toimikusse. Föderaalne justiitsminister kannab parlamendi ees poliitilist vastutust ja on seega kohustatud teavitama parlamenti, kelle ees tal on aruandekohustus.

Prokuratuuride töötajad peavad järgima prokuratuuri juhataja juhiseid. Kui nad aga peavad saadud juhiseid seadusega vastuolus olevaiks, siis võivad nad nõuda kirjalikku korraldust või isegi lasta end kõnealuse kriminaalasjaga tegelemisest taandada. Sellepärast on prokuratuurides hierarhiline korraldus koos alluvate ja juhtide tasandiga. See on vajalik ka seetõttu, et **erinevalt kohtulahenditest ei saa prokuratuuride otsuseid vaidlustada mis tahes õiguskaitsvahendite abil.**

Roll ja ülesanded

Prokuratuurid on kohtutest **eraldiseisvad organid**. Nende **ülesanne on kaitsta avalikku huvi õigusemõistmisel kriminaalasjades**. Eesikätt hõlmab see süüdistuste esitamist isikutele ja süüdistusakti esitamist kriminaalmenetluses. Seetõttu nimetatakse neid ka **süüdistusametlasteks**. Kriminaalmenetluse puhul vastutavad nad **kohtueelse menetluse** eest.

Prokurörid vastutavad **süüdistusaktide koostamise eest ja nende esitamise eest** nii maakohtus kui ka asjaomase kohtupiirkonna ringkonnakohtutes. Ringkonnaprokurörid esitavad üldjuhul süüdistuse ringkonnakohtus. **Ringkonnaprokurörid** on ametnikud, kellel on eripädevus, kuid neilt ei nõuta akadeemilise kraadi olemasolu.

Erilisel kohal on majanduskuritegudes süüdistuse esitamise keskteenistus, mille kogu riiki hõlmav pädevus laieneb nüüd ka riigiametnike ametiseisundi kuritarvitamisele ja üle 5 000 000 eurot hõlmavatele majanduskuritegudele. Teenistus on pädev menetlema ka finantskuritegusid, mis hõlmavad summat üle 5 000 000 euro, sotsiaalpettuse juhtumeid, võlgniku tegevust, millega ta tekitab kahju võlausaldajatele, ning aktsiaseltse või osaühinguid käsitlevate seaduste kohaseid õigusrikkumisi, mille on toime pannud suurettevõtjad (aktsia- või osakapital vähemalt 5 000 000 eurot või üle 2000 töötaja).

Peaprokuratuurid asuvad hierarhiliselt prokuratuuridest kõrgemal ning asuvad ülemmaakohtute juures Viinis, Grazis, Linzis ja Innsbruckis. Lisaks toimimisele **riikliku süüdistajana ülemmaakohtus** vastutavad nad ka **järelevalve eest kõigi oma piirkonna prokuratuuride töö üle** ja alluvad otse föderaalsete justiitsministrile.

Ka ülemkohtu juurde loodud **riigiprokuratuuril** on eriline positsioon. Ta allub **otse föderaalsete justiitsministrile** ja tal ei ole õigust anda mingeid juhiseid prokuratuuridele ja peaprokuratuuridele. Samuti ei anna ta süüdistusakte, kuid vastutab **ülemkohtu tegevuse toetamise** eest. Tal on eelkõige õigus esitada kohtuotsuse õigustühiseks tunnistamise avaldusi kriminaalasjades, milles (täiendav) edasikaebamise võimalus puudub, kui on eksitud õiguse kohaldamisel. Riigiprokuratuur täidab seega tähtsat ülesannet, sest ta kaitseb õiguse ühtsust ja tagab õiguskindluse kriminaalasjades.

Õiguslik vastutus

Prokuröride distsiplinaar-, kriminaal- ja tsiviilvastutus on reguleeritud samamoodi nagu kohtunike puhul.

3. Kohtu vanemametnikud (*Diplomrechtspfleger*)

Korraldus

Austrias on kohtu vanemametnikud kohtusüsteemi oluline osa. Üle 80% kõigist tsiviilasjades langetatud kohtuotsustest teevad nüüd 662 kohtu vanemametnikku (andmed 1. novembri 2012. seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas inimressursside jaotamise rühm).

Väljaõpe

Selleks et isik lubataks kohtu vanemametniku koolitusele, peab ta olema sooritanud diplomieksamid ja/või peab tal olema lõputunnistus või peab tal olema kutseharidust tõendav tunnistus (teisisõnu, tal peab olema keskkooli lõputunnistus). Nimetatud eksamid võivad olla asendatud praktikaga või tehnikumiõppe eduka lõpetamisega või ülikooli sisseastumiseksamiteks ettevalmistava koolituse läbimisega.

Enne seda, kui isik lubatakse kohtu vanemametniku koolitusele, peab ta töötama kohtu kantseleis vähemalt kaks aastat ja peab läbima kohtu kantselei töötaja eksami, samuti erialase teenistuse eksami. Alles pärast seda saab kohtutöötaja kandideerida kohtu vanemametniku koolitusele ja loa selleks annab ülemmaakohtu eesistujaks olev kohtunik.

Kohtu vanemametniku koolitus kestab kolm aastat ja hõlmab järgmist:

- töötamine ühes või mitmes kohtus, ettevalmistumine tegelemiseks valitud valdkonna kohtuasjadega;
- osalemine baaskursusel ja töövaldkonda käsitleval kursusel ning
- osalemine kohtu vanemametniku eksamil, mis tuleb läbida kahes osas.

Pärast kohtu vanemametniku eksami sooritamist saab kohtu vanemametniku kandidaat föderaalse justiitsministri väljastatud diplomi.

Seda diplomit tuleb eristada kohu vanemametniku tunnistusest, mis antakse alles pärast kolmeaastase koolitusprogrammi läbimist ja millega tõendatakse õigust töötada kohtu vanemametniku ametikohal. Kohtu vanemametniku tunnistus annab kohtuametnikule põhimõttelise loa tegeleda tema pädevusvaldkonda jäävate kohtuasjadega asjaomases föderaalses piirkonnas.

Ülemmaakohtu eesistujaks olev kohtunik peab seejärel kindlaks määrama kohtu, kus kohtu vanemametnik tööle asub, ja vajaduse korral ka töötamise kestuse. Asjaomases kohtus määrab kohtudirektor kohtu vanemametniku kohtuniku juhitava kohtuosakonna juurde või vajaduse korral mitme kohtuosakonna juurde. Kohtuosakonnas vastutab tööjaotuse eest osakonda juhtiv kohtunik.

Kohtu vanemametnike ametialane seisund

Kohtu vanemametnikud on eriväljaõppe saanud kohtuametnikud, kellele on Austria föderaalne põhiseaduse (artikli 87 punkt a) ja Austria kohtu vanemametnikke käsitleva seadusega usaldatud konkreetsete tsiviilasjade arutamine esimeses kohtuastmes. Nad peavad lähtuma ainult kohtuasja eest vastutava kohtuniku juhistest vastavalt kohtu tööjaotusele. Kohtunik võib igal ajahetkel ja igas etapis kohtuasja menetlemise taas üle võtta. **Kohtu vanemametnik võib välja anda ainult kohtukorraldusi.** Kohtud võivad lubada apellatsioonikaebusi nende korralduste peale. Õiguskaitsevahendina on õigus nõuda ka juhtumi andmist kohtunikule arutamiseks.

Praktikas on kohtu vanemametnikud oma töös võimalikult suurel määral sõltumatud. Kohtunikult juhiste saamine ei ole igapäevane ja kohtunikud annavad juhiseid väga harva.

Roll ja ülesanded

Kohtu vanemametnikke kasutatakse järgmistes töövaldkondades:

- tsiviilkohtumenetlus, kohtuotsuste täitmisele pööramine ja maksejõuetusküsimused (võla tasumise menetlus);
- mittehagilised küsimused;
- kinnistusregistri ja laevaregistriga seotud asjad;
- äriregistri seotud asjad.

Kõigis neis valdkondades töötamine nõuab erikoolitust ja spetsiaalset nimetamist kohtu vanemametnikuks, kellel on õigus nendes valdkondades tegutseda.

Pädevuse jaotus kohtunike ja kohtu vanemametnike vahel

Kohtu vanemametniku tegevusvaldkond ei hõlma kogu tööd ja kõiki otsuseid, mis eespool nimetatud valdkondades tehakse. Kohtu vanemametniku pädevusse kuuluv tegevus on konkreetsetelt sätestatud Austria kohtu vanemametnikke käsitlevas seaduses ning pädevus on töövaldkonniti väga erinev.

Kohtu vanemametniku pädevus hõlmab muu hulgas järgmist:

- tagaseljamenetlused;
- kohtunike tehtud otsuste õigusliku toime ja täitmisele pööratavuse kinnitamine oma tegevusvaldkonnas;
- otsuste tegemine õigusabi taotluste kohta kohtusekretäri menetlustes;
- siseriikliku kohtu või ametiasutuse poolt esitatud õigusabi taotluste põhjal ametlike toimingute tegemine.

4. Advokaadid

Üldine teave

Advokaadid esindavad ja neil on õigus esindada pooli kõigis kohtu- ja kohtuvälistes menetlustes seoses kõigi avalik-õiguslike ja eraõiguslike kohtuasjadega kõigis Austria Vabariigi kohtutes ja riigiasutustes.

Austrias advokaadina töötamiseks ei ole nõutav ametlik ametisse nimetamine, kuid advokaadi kutsealal tegutsemiseks peavad olema täidetud allpool esitatud tingimused.

Sisuline õiguslik alus koosneb järgmistest õigusaktidest: Austria advokaatide tegevusjuhend (ametlik väljaanne nr 96/1896), advokaatide ja advokaadikandidaatide suhtes kohaldatavad distsiplinaareeskirjad (ametlik väljaanne nr 474/1990), advokaatide tasusid käsitlev föderaalseadus (ametlik väljaanne nr 189/1969) ja advokaadieksamit käsitlev seadus (ametlik väljaanne nr 556 /1985).

Kutsetegevusele esitatavad nõuded

Pärast Austria õiguse õpinguid peab iga advokaadi kutsealal tegutseda soovija tõendama, et ta on ametialaselt tegutsenud õigusvaldkonnas kokku vähemalt viis aastat. Nendest viiest aastast vähemalt viis kuud peab ta olema töötanud kohtus või prokuratuuris ja kolm aastat Austria advokaadibüroos advokaadikandidaadina.

Advokaadi kutsealal tegutsemise eelduseks on advokaadieksami edukas sooritamine. Selle eksami võib teha pärast kolmeaastast tööpraktikat, kusjuures vähemalt viis kuud sellest praktikast peab olema tehtud kohtus ja vähemalt kaks aastat advokaadibüroos. Eksamile saamiseks tuleb samuti osaleda kohustuslikel koolituskursustel, mille on advokaadikandidaatidele ette näinud advokatuur.

Isik, kes täidab nimetatud nõudeid, võib paluda enda kandmist advokaatide nimekirja nendes advokatuurides, kelle tööpiirkonnas tema advokaadibüroo tegutsema hakkab.

Teatavatel tingimustel võib välisriigi advokaat, Euroopa Liidu liikmesriigi või mõne muu Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigi või Šveitsi kodanik teha Austrias järgmist:

- töötada ajutiselt advokaadina;
- taotleda enda kandmist vastutava advokatuuri advokaatide nimekirja pärast seda, kui ta on sooritanud pädevuseksami; või
- alustada Austrias kohe tegevust ilma pädevuseksamit sooritamata, kasutades talle tema päritoluriigis antud kutsenimetust, ja saada täieõiguslikuks Austria kutseala esindajaks pärast kolmeaastast tegelikku ja korrapärast kutsealal tegutsemist Austrias.

Teatavatel tingimustel võib GATSi osalisriigi advokatuuri liige töötada ajutiselt Austrias advokaadina, täites teatavaid täpselt piiritletud ülesandeid.

Õiguslik vastutus

Advokaat, kes rikub oma ametikohustusi või kahjustab kutseala mainet, peab andma vastust kohaliku advokatuuri valitud distsiplinaarnõukogu ees. Distsiplinaarnõukogu määratavad karistused ulatuvad kuni asjaomase isiku kustutamiseni advokaatide nimekirjast. Teise astme instantsina teeb otsuseid kõrgem apellatsioon- ja distsiplinaarkomisjon neljaliikmeliste kolleegiumidena, kuhu kuulub kaks ülemkohtu kohtunikku ja kaks advokaati.

Peale selle kohaldatakse advokaatide suhtes loomulikult ka kriminaal- ja tsiviilvastutust.

Advokatuurid, Austria föderaalne advokatuur

Liidumaade advokaadid ja advokaadikandidaadid, kes on kandnud advokaatide nimekirja, moodustavad advokatuuri. Advokatuurid on avalik-õiguslikud ning autonoomsed ja sõltumatud organid.

Oma ülesannete koordineerimiseks moodustavad liidumaade advokatuuride esindajad föderaalset tasandil ühise esindusorani, milleks on Austria föderaalne advokatuur (<http://www.rechtsanwaelte.at/>).

5. Notarid

Üldine teave

Sõltumatu ja erapooletu ennetava õigusemõistmise organina on notarid üldsuse teenistuses eraõiguslike õigussuhete reguleerimiseks.

Nende peamine ülesanne on osaleda õiguslikes protsessides ja anda üldsusele õiguslast abi. Notarid koostavad avalikke dokumente, hoiavad kolmandate isikute vara, koostavad eraõiguslikke dokumente ja esindavad pooli peamiselt mittehagilistes valdkondades. Notarid toimivad lisaks kohtu esindajatena mittehagilistes menetlustes. Eelkõige konsulteeritakse notaritega kui nn kohtuvolinikega pärimismenetluste raames.

Notarid peavad tagama, et surnud isiku vara hoitakse turvaliselt ja et see antakse üle õigustatud isikule. See töö nõuab eriteadmisi pärimisõiguse ja mittehagilise menetluse kohta, mis tähendab ka seda, et eraisikud kaasavad notareid testamendi koostamisse. Eriti küsitakse notaritelt nõu ja soovitakse, et notar esindaks neid pärimisasjades.

Notarid täidavad küll avalikku funktsiooni, kuid ei ole avalikud teenistujad. Nad kannavad notaribüroo tegevusega seoses majanduslikku riski, kuid ei tegele ettevõtlusega. Notar sarnaneb vaba elukutse esindajaga, kuid kohtuvolinikuna on ta kohtuametnik. Notarina tuleb tegutseda põhikohaga ja samal ajal ei tohi isik töötada advokaadina.

Notaribüroode arvu ja nende asukohta saab muuta föderaalse justiitsministri määrusega. Austrias on praegu 490 notaribürood.

Valdkonna tegevust reguleeritakse järgmiste õigusaktidega: notarite tegevusjuhend (ametlik väljaanne nr 75/1871), notaritoiminguid käsitlev seadus (ametlik väljaanne nr 76/1871), notaritasude seadus (ametlik väljaanne nr 576/1973), notarieksamit käsitlev seadus (ametlik väljaanne nr 522/1987), kohtuvolinike seadus (ametlik väljaanne nr 343/1970) ning notarite kui kohtuvolinike tasude seadus (ametlik väljaanne nr 108/1971).

Väljaõpe

Igaüks, kes on lõpetanud õigusteaduse õpingud (Austria õiguse õpingud) ja on huvitatud notari elukutsest, peab leidma notari, kes on nõus ta tööle võtma, ja laskma end kanda notarikandidaatide nimekirja.

Notarikandidaatide nimekirja peab pädev notarite koda ja sellesse nimekirja võib notarikandidaadi kanda üksnes juhul, kui ta on läbinud õiguspraktikandina viiekuulise praktika kohtus või prokuratuuris ja esmakordse notarikandidaatide nimekirja kandmise ajal on tal vanust alla 35 eluaasta.

Notarieksami saamiseks peab notarikandidaat osalema kohustuslikel koolitustel, mille on ette näinud notarite koda.

Notariksam koosneb kahest osast.

- Notarikandidaat võib teha esimese osa eksamist pärast seda, kui ta on olnud notarikandidaat 18 kuud, kuid ta peab selle tegema hiljemalt kandidaadiaja viienda aasta lõpus. Vastasel korral kustutatakse tema nimi notarikandidaatide nimekirjast.
- Teise osa eksamist võib teha pärast vähemalt üheaastast täiendavat töötamist notarikandidaadina. Notarieksami teine osa tuleb sooritada hiljemalt enne kandidaadiaja kümnenda aasta lõppu. Vastasel korral kustutatakse kandidaadi nimi notarikandidaatide nimekirjast.

Ametisse nimetamine

Vakantsete või uute notari ametikohtade täitmiseks tuleb korraldada avalik konkurss. Seaduse (Austria notariaadiseaduse artikkel 6) kohaselt on muu hulgas nõutav, et notari ametikohale kandideerija oleks:

- ELi või EMP liikmesriigi või Šveitsi kodanik,
- edukalt läbinud Austria õiguse õpingud,
- sooritanud notarieksami ning
- omab tõendatavat seitsmeaastast töökogemust õigusvaldkonnas, sealhulgas on vähemalt kolm aastat töötanud notarikandidaadina pärast notarieksami sooritamist.

Nende põhinõuete täitmine ei anna siiski mingit õigust notariks nimetamiseks. Ametisse nimetamise menetluse raames hindab kohalik pädev notarite koda ja seejärel pädeva maakohtu ja ülemmaakohtu personaliosakond kandidaate ning nad koostavad kandidaatide pingerea, kusjuures hindamise puhul on otsustava tähtsusega praktilise töökogemuse kestus. Notarite koda ja kaks

personaliosakonda esitavad igaüks föderaalsetele justiitsministrile ettepaneku, mis sisaldab kolme väljavalitud kandidaati. Kuigi minister ei ole kohustatud nende ettepanekutega arvestama, siis praktikas nimetab ta ametisse ainult pingereas esitatud kandidaadi/kandidaate.

Isik võib notarina tegutseda kuni selle kalendriaasta 31. jaanuarini, mil tal täitub 70 eluaastat. Notari ametlik üleviimine teisele notari ametikohale ei ole lubatud.

Järelevalve notarite tegevuse üle, notarite õiguslik vastutus

Notarite üle tehakse erilist järelevalvet tulenevalt nende ülesannetest seoses ametlike dokumentide koostamise ja kohtuvolinikuna toimimisega. Notarite üle järelevalve tegemine on föderaalsete justiitsministri, õigushalduse osakonna ja vahetult notarite koja ülesanne.

Notarite suhtes kehtib notarite distsiplinaarvastutuse seadus. Distsiplinaarõigusrikkumiste eest karistab notareid esimese astme instantsina ülemaakohus (*Oberlandesgericht*) kui notarite distsiplinaarkohus ja teise astme instantsina ülemkohus kui notarite distsiplinaarkohus, kusjuures asja arutavasse kohtu kolleegiumisse peavad alati kuuluma ka notarid. Karistuste loetelu, mida distsiplinaarkohus võib määrata, ulatub kuni ametist kõrvaldamiseni. Väiksemate õigusrikkumiste eest määrab karistused notarite koda.

Lisaks distsiplinaarvastutusele kohaldatakse notarite suhtes loomulikult ka kriminaal- ja tsiviilvastutust.

Kui notar tegutseb kohtuvolinikuna, käsitatakse teda kriminaalõiguse kohaldamise eesmärgil avaliku teenistujana, mistõttu võib teda vastutusele võtta ametikuriteo toimepanemise, eelkõige ametiseisundi kuritarvitamise eest. Notarite tsiviilvastutus on reguleeritud teisiti. Kui nad tegutsevad kohtuvolinikena, kehtivad nende suhtes samad vastutust käsitlevad sätted nagu kohtunike ja prokuröride suhtes. Sellepärast ei saa pooled nende vastu kahjunõudeid otse esitada, vaid peavad hüvitusnõuded esitama riigi vastu. Riik võib notari tahtliku tegevuse või raske hooletuse korral esitada tema vastu regressihagi. Väljaspool oma tegevust kohtuvolinikuna on notaril poolte ees otsene tsiviilvastutus.

Notariaadid, Austria föderaalne notarite koda

Notarid, kelle büroo asub mõnel liidumaal, või asjaomase liidumaa notarikandidaatide nimekirja kantud notarikandidaadid moodustavad notariaadi. Viini, Alam-Austria ja Burgenlandi liidumaal, samuti Tirooli ja Vorarlbergi liidumaal on oma ühine notarite ühendus.

Ühendus vastutab kutseala au ja väärkuse säilitamise ja oma liikmete huvide esindamise eest.

Iga notariaat peab valima oma liikmete hulgast notarite koja. Notarite koda koosneb esimeheks valitud notarist ja kuuest (Viinis 12st) notarist ja kolmest (Viinis kuuest) notarikandidaadist.

Austria föderaalne notarite koda (<http://www.notar.at/>) on moodustatud liidumaade notarite kodadest. Austria föderaalne notarite koda esindab notareid ning kaitseb nende õiguseid ja esindab nende huve kõiki Austria notareid käsitlevates küsimustes või küsimustes, mis ulatuvad kaugemale ühest konkreetselt notarite kojast.

Seonduvad lingid

[Juristid – Austria](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 25/06/2013